

1
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний

Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Людмила СТАНІСЛАВОВА

30 серпня 2024 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Основи наукових досліджень в соціальній роботі

Освітньо-професійна програма Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Рідкодубська Ганна Анатоліївна
Профайл викладача	https://srsp.khmnu.edu.ua/ridkodubska-ganna
E-mail викладача(ів)	Anutabanditka1@ukr.net
Контактний телефон	+380679485889
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=949
Консультації	Очні: он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота залік	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			іспит	
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	2	4	120	48	32		16		72				+
О	З	1	2	4	120	12	6		6		108				+

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліну «Основи наукових досліджень в соціальній роботі» розроблено з метою формування теоретичних основ розробки та проведення наукового дослідження в соціальній роботі та практичному обґрунтуванні методології наукового пізнання, ознайомлення із категоріальним апаратом, основними фазами здійснення наукової роботи, основами та перспективами подальшого розвитку соціальної роботи обумовлює формування професійного рівня готовності до роботи з клієнтами. Вивчення дисципліни – перший крок до становлення професіоналом - соціальним працівником, а, отже, є фундаментом у процесі опанування професією

Пререквізити: вихідна.

Кореквізити: ведення професійних документів; методи соціальної роботи; соціальне проектування; практикum з соціальної роботи, соціальна робота з різними категоріями населення.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Формування вихідних якостей майбутнього фахівця, здатного вирішувати професійні завдання в умовах професійно орієнтованих закладів соціального захисту.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо вміння вчитися та оволодівати сучасними знаннями; застосування знань під час виконання наукових досліджень; вміння бути критичним і самокритичним; вміння здійснювати наукову діяльність, оформляти результати наукового пошуку у сфері соціального захисту опіки та піклування, застосовуючи різні соціально-педагогічні та психолого-педагогічні методи та прийоми.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має володіти методами, принципами наукового

дослідження в соціальній роботі; володіти навичками самостійного визначення методів соціального дослідження; вміння приймати практичні рішення щодо наукового дослідження в соціальній роботі; володіння методами менеджменту та організації професійної діяльності; визначати процес встановлення та підтримки взаємин з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, вміння науково аналізувати принцип соціальної роботи; володіти вміннями налагоджувати наукову діяльність з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва соціальної роботи; володіти вмінням демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; конструювати процес соціальної допомоги та проектувати результат соціальної взаємодії в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, орієнтуватись у коригуванні плану роботи відповідно до результатів оцінки.; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

Таблиця 3 – Тематичний план дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	Сутність наукового дослідження в соціальній роботі	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до ТК1.	5	[1, с. 10-20]
2	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	Сутність наукового дослідження в соціальній роботі	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	5	[1, с. 29-36; 2, с. 9-22]
3	Наукове дослідження як форма розвитку науки (соціальної роботи).	Вивчення стану проблеми в науковій літературі та обґрунтування теми наукового дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до ТК2.	1	[1, с. 10-12; 2, с. 22-40]
4	Наукове дослідження як форма розвитку науки (соціальної роботи).	Вивчення стану проблеми в науковій літературі та обґрунтування теми наукового дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	1	[1, с. 56-58; 2, с. 46-49]
5	Категорійний апарат наукового дослідження	Визначення категорійного апарата наукового дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до виконання самостійної роботи.	5	[1, с. 57-64; 2, с. 8-12]
6	Категорійний апарат наукового дослідження	Визначення категорійного апарата наукового дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	5	[1, с. 77-94]
7	Методи наукового дослідження	Формування гіпотези та характеристика новизни дослідження.	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до виконання самостійної роботи.	5	[1, с. 59-63; 2, с. 21-26; 3, с. 8-16]
8	Методи наукового дослідження	Формування гіпотези та характеристика новизни дослідження.	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка презентації за темами 1-8.	5	[1, с. 24-32; 2, с. 4-13; 3, с. 23-26]
9	Принципи наукових досліджень в соціальній роботі.	Основи методології теоретичних та емпіричних	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього	5	[1, с. 42-50]

1	2	3	4	5	6
		досліджень	завдання, підготовка до виконання практико орієнтованих задач.		
10	Принципи наукових досліджень в соціальній роботі.	Основи методології теоретичних та емпіричних досліджень	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	5	[1, с. 34-46; 2, с. 26-59; 3, с. 45-62]
11	Експеримент та методика його проведення з соціальної роботи	Методика проведення експерименту	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до виконання самостійної роботи.	5	[1, с. 89-103; 3, с. 21-46]
12	Експеримент та методика його проведення з соціальної роботи	Методика проведення експерименту	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	5	[1, с. 17-25; 2, с. 38-52]
13	Характеристика результатів дослідження з соціальної роботи та соціальної педагогіки	Статистична обробка результатів дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до виконання практико орієнтованих завдань.	5	[1, с. 14-16; 2, с. 6-17; 3, с. 7-19]
14	Характеристика результатів дослідження з соціальної роботи та соціальної педагогіки	Статистична обробка результатів дослідження	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання.	5	[1, с. 24-29; 4, с. 3-13; 3, с. 7-19]
15	Оформлення результатів наукового дослідження з соціальної роботи та соціальної педагогіки.	Підготовка рукопису наукового дослідження до захисту	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашнього завдання, підготовка до виступу з обраної теми.	5	[1, с. 25-31; 2, с. 13-19]
16	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю		5	[1, с. 25-35; 2, с. 12-20]

Примітка: * Лекції проводяться щотижня – дві години, практичні заняття – по дві години через тиждень; ТК – тестовий контроль.

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньої програми та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Для практичних занять встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється усним опитуванням і тестуванням. Виконання самостійної роботи завершується підготовкою презентації і педагогічного кросворду у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальна робота студента	Семестровий контроль (іспит)
Обговорення теоретичного матеріалу (УО)	Тестовий контроль (ТК)	Презентація	Підсумковий контрольний захід
0,2	0,2	0,2	0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Індивідуальна робота студента	Семестровий контроль (іспит)
Обговорення теоретичного матеріалу (УО)	Тестовий контроль (ТК)	Презентація	Підсумковий контрольний захід
0,1	0,2	0,2	0,5

Умовні позначення: Т – тема дисципліни.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 5.

Тестування проводиться періодично і на нього відводиться 10 хвилин (для закритої форми тестів – по дві хвилини на кожне завдання). На наступному занятті оголошуються результати тестування.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС:

Оцінка ECTS	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75 – 5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Контрольні питання з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень з соціальної роботи»

1. Поняття науки як системи.
2. Мета та її основні функції.
3. Наукове пізнання та його характерні особливості.
4. Педагогіка як наука та її стадії розвитку.
5. Державна система організації та управління науковими дослідженнями.
6. Поняття наукового дослідження та його основне завдання.
7. Мета фундаментальної та прикладної наук.
8. Взаємозв'язок фундаментальної та прикладної наук.
9. Типи наукових досліджень та їх взаємозв'язок.
10. Поняття проблеми та вивчення стану проблеми в науковій літературі.
11. Обґрунтування актуальності теми дослідження.
12. Поняття об'єкта та предмета дослідження.
13. Обґрунтування мети і її конкретизація
14. Формування гіпотези наукового дослідження та її функції.

15. Характеристика новизни дослідження.
16. Поняття методології соціально-педагогічного дослідження.
17. Поняття наукового методу та вимоги до його застосування.
18. Основні групи методів пізнання та їх характеристика.
19. Поняття методів індукція та дедукція, аналіз і синтез.
20. Поняття методів порівняння, класифікація, моделювання, абстрагування та конкретизація.
21. Аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності.
22. Проективні методи дослідження.
23. Опитувальні методи соціально-педагогічних досліджень.
24. Вимоги до анкетування.
25. Класифікація тестів та вимоги до них.
26. Метод експертної оцінки.
27. Метод вивчення структури і рівня міжособистісних емоційних зв'язків.
28. Сутність основних принципів наукового дослідження.
29. Системний підхід у соціально-педагогічному дослідженні.
30. Цілісний підхід та його значення у визначенні групи методів навчання.
31. Компоненти соціально-педагогічної системи.
32. Характеристика специфіки функціональних компонентів.
33. Критерії оцінки педагогічних систем та критерії майстерності фахівця.
34. Поняття педагогічного експерименту та характеристика його видів.
35. Основні етапи та особливості педагогічного експерименту.
36. Формуючий експеримент (послідовність дій, їх характеристика, програма).
37. Якісна характеристика результатів дослідження.
38. Кількісна характеристика результатів дослідження.
39. Характеристика статистичної сукупності.
40. Поняття гістограми та полігону. Різниця між ними.
41. Ранжування та ґрунтування кількісних показників результатів наукового дослідження.
42. Середні характеристики сукупності.
43. Взаємозв'язок педагогічної думки і практики.
44. Роль педагогічного досвіду в науковому пізнанні.
45. Етапи впровадження результатів педагогічного досвіду.
46. Види науково-педагогічних досліджень та основні етапи їх виконання.
47. Загальні вимоги до виконання наукових робіт.
48. Структурні частини наукових робіт та їх характеристика.
49. Правила оформлення наукового дослідження.

Рекомендована література

Основна:

1. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2016. 206 с.
2. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с
3. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник.- К.: Академвидав, 2014. 2008с.
4. Яворська Т. І. Методологія та організація наукових досліджень: курс лекцій Мелітополь: Люкс, 2020. 190 с

Додаткова:

5. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php
6. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>
7. Рудницька О. П. Основи педагогічних досліджень.: Навч.-метод. посіб. – К.,2008.-142 с.
8. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень: Навч. посіб.- К.: Дініт, 2010.- 260 с.